

Bruxelles, 7 decembrie 2015

15071/15

**SOC 711
EMPL 464**

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	7 decembrie
Destinatar:	Delegațiile

Nr. doc. ant.:	13766/15 SOC 643 EMPL 423
Subiect:	Promovarea economiei sociale ca factor esențial al dezvoltării economice și sociale în Europa - Concluziile Consiliului (7 decembrie 2015)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind promovarea economiei sociale ca factor esențial al dezvoltării economice și sociale în Europa, care au fost adoptate de Consiliu (EPSCO) în cadrul celei de-a 3434-a reuniuni, desfășurată la 7 decembrie 2015.

Concluziile Consiliului

Consiliul Uniunii Europene

RECUNOSCÂND CĂ:

1. Economia socială, care reunește o mare și bogată varietate de forme de organizare după modelul unor contexte naționale și de bunăstare diferite, dar cu valori, caracteristici și obiective comune, combină activități economice durabile cu un impact social pozitiv, adaptând în același timp bunurile și serviciile la necesități. Aceasta joacă un rol important în transformarea și evoluția societăților contemporane, a economiilor și sistemelor de asistență socială, aducându-și astfel o contribuție substanțială la dezvoltarea economică, socială și umană în Europa și în afara acesteia și completând regimurile de asistență socială existente în multe state membre.
2. Mai mult, economia socială contribuie la o serie de obiective principale ale UE, printre care atingerea obiectivelor de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, crearea de locuri de muncă de înaltă calitate, coeziunea socială, inovarea socială, dezvoltarea locală și regională și protecția mediului. Este vorba, de asemenea, despre un instrument important care contribuie la asigurarea bunăstării cetățenilor. Și mai important, economia socială este un sector care a traversat criza economică mult mai bine decât altele și care se bucură de o recunoaștere crescândă la nivel european¹.
3. În ultimii ani, economia socială a dobândit o vizibilitate politică din ce în ce mai mare ca sector care constituie un pilon important în special în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și coeziunea socială în întreaga Europă și care este, de asemenea, fundamentală pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

¹ Raportul CIRIEC (2012): Economia socială în Uniunea Europeană

4. Încă din 2009, Parlamentul European a adoptat o rezoluție care a recunoscut economia socială drept actor-cheie pentru realizarea obiectivelor Strategiei de la Lisabona.²
5. În comunicarea sa intitulată „Către un Act privind piața unică – Pentru o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate – 50 de propuneri pentru optimizarea muncii, a activităților comerciale și a schimburilor reciproce”³, Comisia a afirmat în mod clar că primul deceniu al anilor 2000 a revelat uriașul potențial de inovare al economiei sociale în toată Europa și în afara acesteia și a subliniat contribuția acestui sector la găsirea de soluții inovatoare la probleme socioeconomice majore, dintre care multe provin din excluziunea socială și din îmbătrânirea populației.
6. Strategia de la Roma din 2014⁴ a identificat domeniile în care este necesară intervenția, în conformitate cu diverșii actori care au lucrat pentru a promova răspândirea și consolidarea economiei sociale ca factor esențial al dezvoltării economice și sociale în Europa.
7. Bazându-se pe punctele forte ale unei lungi tradiții de economie socială, antreprenorii sociali sunt vectori ai schimbării, care participă activ la dezvoltarea și punerea în aplicare a unor soluții inovatoare la marile provocări economice, sociale și ecologice cu care se confruntă în prezent Uniunea Europeană.
8. Întreprinderile din economia socială se referă la un univers de organizații bazate pe supremația omului asupra capitalului, care îmbracă forme de organizare precum cooperativele, societățile de ajutor reciproc, fundațiile și asociațiile, precum și forme mai noi, acelea ale întreprinderilor sociale⁵, putând fi considerate drept vectori ai coeziunii sociale și economice din întreaga Europă, întrucât ele contribuie la crearea unei economii sociale de piață pluraliste și rezistente. Acționând în interesul general, întreprinderile din economia socială creează locuri de muncă, furnizează produse și servicii inovatoare din punct de vedere social, facilitează incluziunea socială și promovează o economie mai durabilă, ancorată la nivel local. Ele se bazează pe principii precum solidaritatea și responsabilizarea.

² Rezoluția Parlamentului European din 19 februarie 2009 [2008/*2250(INI)]

³ COM(2010) 608 final.

⁴ Astfel cum a fost adoptată la 18 noiembrie 2014, în cursul președinției italiene.

⁵ Conceptul de „întreprindere socială” trebuie înțeles în mod asemănător sensului din Regulamentul EaSI (JO L 347/238, 20.12.2013).

9. Întreprinderile din economia socială sunt actori economici al căror obiectiv principal este acela de a genera un impact social pozitiv. Prin definiție, întreprinderile din economia socială utilizează cea mai mare parte a profitului lor potențial ca mijloc de atingere a obiectivelor lor sociale principale, mai degrabă decât de maximizare a profitului proprietarilor și al acționarilor lor. Activitățile lor se bazează în primul rând, deși nu exclusiv, pe un număr limitat de modele de afaceri de distribuire a profitului, prin care cea mai mare parte a excedentelor lor se reinvestește în dezvoltarea în continuare a activității lor.
10. Comisia a prevăzut un plan de acțiune cuprinzător, numit Inițiativă pentru antreprenoriatul social⁶, pentru a susține inovarea socială și a contribui la crearea unui climat favorabil pentru întreprinderile sociale, în strânsă colaborare cu statele membre și cu diferitele părți interesate. Această inițiativă a identificat trei direcții de acțiune care ar genera schimbări importante și ar îmbunătăți situația de pe teren a întreprinderilor sociale, ameliorând accesul la finanțare, conferind o mai mare vizibilitate întreprinderilor sociale și optimizând mediul juridic.
11. Pachetul privind investițiile sociale din 2013⁷ a oferit statelor membre orientări pentru o mai mare eficiență și eficacitate a politicilor sociale și a reafirmat că investițiile sociale înseamnă o investiție în oameni, în scopul de a consolida capacitățile și abilitățile persoanelor și a le ajuta să participe pe deplin la piața muncii și la viața socială. Într-un moment în care Europa se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește șomajul și excluziunea socială, precum și schimbările demografice, întreprinderile din economia socială au un rol important de jucat în consolidarea perspectivelor actuale și de viitor ale femeilor și bărbaților, atât în societate, cât și pe piața forței de muncă.
12. În Declarația de la Strasbourg⁸, peste 2 000 de părți interesate, inclusiv factori de decizie, antreprenori sociali și susținători ai întreprinderilor sociale, reprezentanți ai bogatei diversități a economiei sociale din Europa, au reafirmat faptul că întreprinderile sociale trebuie să joace un rol mai important în viitorul Europei, identificând în același timp noi idei și acțiuni menite să valorifice potențialul lor de a promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

⁶ COM(2011) 682

⁷ COM(2013) 83 final

⁸ „Antreprenorii sociali, actori ai inovării, creșterii favorabile incluziunii și creării de locuri de muncă”, adoptată la 16-17 ianuarie 2014.

13. Declarația de la Milano a Comitetului Economic și Social European⁹ cu privire la acțiunile care urmează să fie întreprinse la nivelul UE a elaborat un set de propuneri și recomandări generale privind un sprijin efectiv pentru inovarea socială și politica de investiții sociale. Mai concret, declarația prevede că statul și autoritățile publice în general au responsabilitatea finală în ceea ce privește asigurarea accesului egal și universal al cetățenilor la un nivel ridicat de bunăstare, și că dispozițiile din linia a doua reprezintă, de regulă, un adaos complementar și nu un substitut al dispozițiilor de stat și al celor din prima linie.
14. Rezoluția adoptată de Parlamentul European în 2015 a subliniat rolul antreprenoriatului social și al inovării sociale în combaterea șomajului¹⁰.
15. Foaia de parcurs a președinției luxemburgheze privind stimularea întreprinderilor din economia socială din Europa¹¹ se axează în special pe dezvoltarea întreprinderilor din sectorul economiei sociale, subliniind în același timp importanța unui „ecosistem” cuprinzător pentru economia socială în Europa. Acesta pune în special accentul pe necesitatea de a dezvolta un ecosistem financiar adecvat, capabil să furnizeze sprijin eficace pentru inovarea socială.
16. Dezbateră internațională privind dezvoltarea economiei sociale și solidaritate la amploare, putând contribui la conturarea agendei 2030 pentru dezvoltarea durabilă.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA, ÎN LIMITA SFEREI DE COMPETENȚĂ A ACESTORA ȘI ȚINÂND SEAMA ÎN MOD CORESPUNZĂTOR DE PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII:

⁹ „Stimularea inovării pentru progres social” (adoptată de Comitetul Economic și Social European la 23 octombrie 2014).

¹⁰ Rezoluția Parlamentului European din 30 iulie 2015 [2014/*2236(INI)]

¹¹ Urmează să fie adoptată la 4 decembrie 2015 înaintea Consiliului EPSCO din decembrie.

17. Să stabilească, să pună în aplicare și să dezvolte în continuare, după caz, la nivel european, național, regional și/sau local, strategii și programe de consolidare a economiei sociale, a antreprenoriatului social și a inovării sociale. Diferitele strategii și programe ar trebui să se bazeze pe un dialog constructiv între autoritățile europene, naționale, regionale și/sau locale și toate părțile interesate relevante.

În materie de conștientizare, recunoaștere și educație:

18. Să amelioreze vizibilitatea economiei sociale, prin dezvoltarea de parteneriate acolo unde este cazul, în scopul de a asigura un nivel suficient de cunoștințe pentru procesul de elaborare a politicilor și o mai bună recunoaștere a activităților întreprinse de părțile interesate relevante, inclusiv întreprinderile economiei sociale, precum și a impactului pe care acestea îl generează pentru societate.
19. Să depună eforturi pentru a documenta în continuare contribuția efectivă a economiei sociale la agregatele macroeconomice majore. Având în vedere faptul că toate politicile ar trebui să se bazeze pe probe, Eurostat și autoritățile statistice naționale ar trebui să aibă în vedere dezvoltarea și punerea în aplicare a unor conturi-satelit în statisticile lor, prin care să se determine contribuția efectivă a economiei sociale la creșterea economică și la coeziunea socială din Uniunea Europeană.
20. Să examineze cele mai bune modalități de a monitoriza progresele înregistrate în domeniul inovării sociale, prin utilizarea indicatorilor sociali existenți pe bază de activare, abilitare și implicare a comunității, făcând uz de rapoartele strategice relevante prezentate Comitetului pentru protecție socială.
21. Atunci când este cazul, să promoveze inițiativele de consolidare a capacităților pentru a spori nivelul de cunoștințe și sensibilizarea factorilor de decizie politică, funcționarilor publici și practicienilor în ceea ce privește caracteristicile specifice ale economiei sociale și ale întreprinderilor economiei sociale, precum și posibilitățile existente la nivel european, național și local, în special în țările în care economia socială rămâne deficitară. Să facă uz în mod relevant, în acest context, și de competențele digitale și de educația digitală.

22. Să continue să dezvolte și să sprijine difuzarea de cunoștințe și experiență în ceea ce privește întreprinderile din sectorul economiei sociale prin înlăturarea posibilelor obstacole artificiale și sprijinirea realizării economiilor de scară, de exemplu cu rețele naționale și europene. În plus, rețelele eficiente și schimbul de experiență ar trebui consolidate în continuare cu țările dezvoltate și emergente.
23. Să acorde o atenție specială, acolo unde este cazul, elaborării și urmăririi unor modalități eficiente de implicare a tinerilor în economia socială, de exemplu prin încurajarea includerii unor teme legate de economia socială în programele și activitățile de la toate nivelurile de educație și de formare. Întreprinderile din sectorul economiei sociale și organizațiile care lucrează cu acestea ar trebui să fie încurajate să se folosească de oportunitățile oferite de programul Erasmus+ și de alte programe de stagii în întreaga Europă, oferind astfel tinerilor posibilitatea de a dezvolta abilități și competențe specifice, precum și de a înțelege mai bine economia socială, rafinându-și în același timp competențele și cunoștințele.

În domeniul inovării sociale:

24. Să promoveze în mod mai sistematic adeziunea la inovarea socială pentru rezultate sociale mai bune în agendele europene și naționale printr-o mai bună conectare a diferitelor domenii de politică, favorizând abordările integrate și promovând parteneriate mai ample între părțile interesate relevante. De asemenea, această evoluție a politicilor ar trebui să încurajeze atât beneficiarii individuali, cât și comunitățile locale și să pună în aplicare principiul egalității între bărbați și femei, inclusiv evaluarea impactului aspectelor legate de gen. Comisia și statele membre ar trebui să vizeze utilizarea eficace a principalelor politici și instrumente, cum ar fi programele Orizont 2020 ale UE, fondurile structurale și inițiativele de politici pentru o mai bună legiferare, în scopul de a susține inovarea socială și întreprinderile din economia socială.
25. Să dezvolte în continuare un ecosistem adecvat pentru întreprinderile din economia socială atât la nivelul UE, cât și al statelor membre, astfel încât să le valorifice pe deplin potențialul de catalizatori ai inovării sociale. De asemenea, să acorde o atenție specială creării de centre, incubatoare, acceleratoare de întreprinderi sociale, precum și alte mecanisme de dezvoltare.

26. Comisia Europeană și autoritățile naționale, regionale și locale ar trebui ca, după caz, să monitorizeze îndeaproape impactul, transferabilitatea și contribuțiile noilor parteneriate sociale pentru inovare, recunoscând și sprijinind totodată rolul fiecăreia dintre părțile interesate în dezvoltarea și punerea în aplicare a unor soluții inovatoare din punct de vedere social.

În domeniul mediului de reglementare:

27. Să recunoască importanța unor cadre juridice solide și cuprinzătoare cu ocazia valorificării potențialului întreprinderilor din economia socială și a maximizării impactului social pozitiv al acestora în ceea ce privește creșterea economică și ocuparea forței de muncă.
28. Dacă este cazul, să elaboreze politici specifice adaptate contextului național, mai ales în vederea exploatării pe deplin a bogăției și a diversității întreprinderilor economiei sociale la nivel local. Statele membre și-ar putea elabora propriile instrumente de reglementare, ținând seama de cerințele specifice ale întreprinderilor din economia socială locală.
29. Dacă este cazul, să creeze stimulente adaptate contextului național, cu scopul de a sprijini dezvoltarea întreprinderilor din economia socială în fiecare etapă a ciclului lor de viață.
30. Să ia act de posibilitățile oferite de noile directive privind achizițiile publice pentru întreprinderile din economia socială și să încurajeze conștientizarea acestor posibilități în rândul autorităților europene, naționale, regionale și locale, precum și al întreprinderilor din economia socială.
31. Să sprijine cooperarea economică echitabilă și normală între întreprinderile din economia socială și întreprinderile mai tradiționale, cu scop lucrativ, de exemplu prin încurajarea inițierii de „intra-prinderi” sociale în interiorul întreprinderilor tradiționale. Pe lângă achizițiile publice, s-ar putea acorda sprijin pentru dezvoltarea de relații constructive și durabile în materie de achiziții private.

În ceea ce privește accesul la finanțare:

32. Să analizeze instrumentele financiare care sunt cele mai adecvate și să promoveze difuzarea lor la toate nivelurile în scopul de a institui un ecosistem financiar global și a permite dezvoltarea și creșterea întreprinderilor din economia socială.
33. Să ofere acces, să pună la dispoziție și să publice informații, dacă este cazul prin dezvoltarea de parteneriate, privind posibilitățile de finanțare pentru întreprinderile din economia socială. Dacă este cazul, să simplifice cerințele organizatorice și administrative, permițând întreprinderilor recent înființate din economia socială să își înceapă activitatea.
34. Să analizeze necesitatea de a institui și de a dezvolta sisteme de garantare specifice cu scopul de a veni în întâmpinarea aversiunii crescute față de risc a investitorilor, de a satisface nevoile de capital pe termen lung ale sectorului și de a sprijini atât întreprinderile din economia socială existente, cât și pe cele nou-înființate care sunt inovatoare din punct de vedere social. Să aibă în vedere faptul că investitorii responsabili social pot fi dispuși să accepte un randament mai mic al investițiilor lor în cazul în care sprijină întreprinderile din economia socială, deoarece aceștia apreciază impactul social și nu doar rentabilitatea financiară, cu condiția să existe mecanismele instituționale corespunzătoare pentru reducerea riscului perceput de aceștia.
35. Să valorifice activ instrumentele UE, cum ar fi fondurile structurale și de investiții europene, programul EaSI și Orizont 2020, astfel încât să consolideze capacitatea de investiții a intermediarilor relevanți și disponibilitatea pentru investiții a întreprinderilor din economia socială.
36. Să încurajeze mobilizarea resurselor private în capitaluri proprii sau în cvasicapital ca mijloc de promovare a creșterii economice a întreprinderilor economiei sociale.
37. După caz, să sprijine crearea de întreprinderi inovatoare și sănătoase și sub forma unor proiecte de vânzare de acțiuni către salariați.

INVITĂ COMISIA:

38. Ca, în cadrul revizuirii Strategiei Europa 2020, să țină seama de economia socială, inovarea socială și politica de investiții sociale.
39. Să sprijine creșterea economiei sociale în Europa prin difuzarea de bune practici și promovarea consolidării capacităților prin schimbul de experiențe practice.
40. Să promoveze și să sprijine economia socială față de autoritățile naționale și locale în țările în care rata șomajului, în special în rândul tinerilor, femeilor și grupurilor vulnerabile, este ridicată.
41. Să sprijine propuneri concrete de instituire a unor evaluări inter pares în domeniul economiei sociale și al politicilor și măsurilor de antreprenoriat social. Analizele inter pares ar putea sprijini schimbul de experiență și ar putea promova cele mai bune practici în rândul statelor membre, inclusiv, dacă este cazul, în materie de planuri naționale de acțiune care sprijină economia socială, ținând întotdeauna seama de specificul național.

ÎNCURAJEAZĂ ÎNTREPRINDERILE DIN ECONOMIA SOCIALĂ ȘI ANTREPRENORII SOCIALI:

42. Să se implice activ în dezvoltarea unor politici și strategii la scară europeană care să promoveze sectorul lor de activitate. Întreprinderile din economia socială și antreprenorii sociali ar trebui să adopte la rândul lor inițiative suplimentare pentru a spori gradul de conștientizare, vizibilitatea și impactul sectorului, precum și să coopereze în mod direct, cu autoritățile publice și cu alte părți interesate.
43. Să se concentreze asupra obiectivelor sociale, integrând cultura antreprenorială și metodele adecvate, îmbunătățind în continuare reprezentarea femeilor și a tinerilor în procesul de guvernare, favorizând procesul de inovare și experimentare și promovând cultura evaluării.